

УДОСКОНАЛЕННЯ РОБОТИ ОРГАНІВ ВЛАДИ У СФЕРІ ПОВОДЖЕННЯ З ПОБУТОВИМИ ВІДХОДАМИ У РЕГІОНІ

УДК 351.9

Мікоткіна Р. О.,
слухач магістратури
за спеціальністю «Державна служба»
ХНЕУ ім. С. Кузнеця
Україна

На сьогоднішній день питання надання послуг з централізованого збору та видалення побутових відходів залишається найбільш актуальною екологічною проблемою. Стале поводження з побутовими відходами фокусується на тому, щоб забезпечити безпечне поводження з відходами та не завдати в результаті цього поводження шкоди наступним поколінням. Іншими словами, збирання, утилізація та захоронення побутових відходів не повинні негативно впливати на навколишнє природне середовище в коротко-, середньо- та довгостроковій перспективі, що свідчить про актуальність цього питання та необхідність його детального дослідження.

Зазначене питання знаходиться на постійному контролі у органів влади, але при цьому залишаються недослідженими в повному обсязі проблеми, що заважають удосконаленню системи поводження з побутовими відходами.

Базовими законодавчими актами у цій сфері є Закони України «Про відходи» [1], «Про охорону навколишнього природного середовища» [2], «Про забезпечення санітарного та епідеміологічного благополуччя» [3] та «Про благоустрій населених пунктів» [4], Правила надання послуг з вивезення побутових відходів [5], які передбачають зведення до мінімуму утворення відходів та зниження їх небезпеки.

Метою роботи є розробка рекомендацій щодо удосконалення роботи органів влади у сфері поводження з побутовими відходами, а також аналіз факторів, що впливають на сферу поводження з побутовими відходами та розроблення напрямків підвищення ефективності роботи у цій сфері.

Сучасний стан поводження з побутовими відходами у Харківському

регіоні характеризується: щорічним збільшенням обсягів їх утворення, значна їх кількість спрямовується на полігони/звалища, низьким рівнем охоплення населення послугами з вивезення побутових відходів, що призводить до утворення несанкціонованих звалищ, переважно у сільській місцевості.

Ризик негативного впливу об'єктів поводження з відходами на навколишнє середовище та здоров'я населення обумовлений використанням підприємствами обладнання для збирання та транспортування побутових відходів, яке вичерпало свій ресурс, неналежна експлуатація полігонів/звалищ, подекуди відсутність у населених пунктах усіх місцевих документів що регламентують діяльність у сфері надання послуг з вивезення побутових відходів (Схема санітарного очищення населеного пункту, Правила благоустрою, норми утворення відходів та ін.), всі ці чинники створюють значні екологічні, економічні та соціальні проблеми для регіону. Також на організацію робіт у сфері поводження з побутовими відходами впливає нечітке розмежування відповідальності між учасниками ринку, дефіцит достовірних даних про обсяги надання послуг з вивезення, перероблення та захоронення побутових відходів, проблеми технічного регулювання та екологічного нагляду, існування фінансово - економічних бар'єрів пов'язаних зі складнощами забезпечення сталого фінансування, як гарантії повернення інвестицій.

Отже, недостатність економічних стимулів до розвитку сфери перероблення, а також недостатня прозорість функціонування галузі перешкоджають приходу нових підприємств на ринок, які здатні вкласти інвестиції у розвиток та вдосконалення сфери поводження з побутовими відходами.

Крім того, необхідно відзначити недостатнє усвідомлення значущості якісного поводження з відходами самим суспільством, наслідком чого є фактична відсутність попиту серед населення на послуги належної якості.

У вітчизняній структурі побутових відходів населення найбільшу питому вагу займають харчові відходи та папір. Деяку меншу частку мають скло та метал, а найменший відсоток припадає на пластмасу, текстиль, деревину, шкіру та резину. Усі ці відходи є такими, що

практично повністю піддаються повторній переробці, а тому це вимагає запровадження інноваційних підходів до проблеми поводження з відходами через впровадження роздільного збору, сортування, переробку та енергетичну утилізацію [6]. Впровадженню цих заходів повинні передувати детальні техніко-економічні розрахунки та оцінки для кожного визначеного регіону обслуговування, які дозволять обрати найбільш ефективні та вигідні варіанти.

Враховуючи проблеми та перспективи розвитку сфери поводження з побутовими відходами, набутий досвід і сучасні технології, а також можливості підвищення рівня і якості надання послуг необхідні: удосконалення законодавства в сфері поводження з побутовими відходами; адаптація законодавства у сфері поводження з побутовими відходами до вимог європейських директив, пов'язаних з асоціацією України з ЄС; сприяння реалізації міжнародних проектів, які направлені на впровадження сучасних методів та технологій у сфері поводження з побутовими відходами; сприяння пошуку інвесторів, залученню фінансових ресурсів і впровадженню сучасних технологій у сфері поводження з побутовими відходами; комплексний підхід до вирішення проблем поводження з побутовими відходами; міжмуніципальне співробітництво та державно-приватне партнерство; реалізація принципу «забруднювач сплачує»; вивчення (дослідження) можливості застосування законодавства щодо співробітництва територіальних громад у сфері поводження з побутовими відходами, з метою пошуку шляхів підвищення якості послуги, організації системи інтегрованого поводження з побутовими відходами; проведення інформаційних компаній щодо екологічно безпечного поводження з побутовими відходами.

Зазначені питання зокрема обговорювались учасниками Всеукраїнського семінару з питань поводження з побутовими відходами «Поширення кращих європейських практик міжмуніципального співробітництва у сфері поводження з побутовими відходами в Україні» який проходив 20 – 21 листопада 2014 р. у м. Львів [7].

Таким чином, на підставі вищевикладеного можна зробити висновок про необхідність розгляду проблематики удосконалення чинного законодавства та організаційної структури, яка б забезпечила

ефективне функціонування суб'єктів господарювання у сфері поводження з відходами, а також підвищення свідомості та обізнаності населення у цій сфері, що дозволить розв'язати екологічну проблему та підвищити якість надання послуг.

Література:

1. Про відходи : Закон України від 05.03.1998 № 187/98-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua>.

2. Про охорону навколишнього природного середовища : Закон України від 25.06.1991 № 1264-XII [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua>.

3. Про забезпечення санітарного та епідеміологічного благополуччя населення : Закон України від 24.02.1994 № 4004-XII [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua>.

4. Про благоустрій населених пунктів : Закон України від 06.09.2005 № 2807-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua>.

5. Про затвердження Правил надання послуг з вивезення побутових відходів : Постанова Кабінету Міністрів від 10.12.2008 р. № 1070 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua>.

6. Дворкін С. В. ТПВ у системі санітарного очищення населених пунктів: сучасний стан та напрями удосконалення / С. В. Дворкін, С. В. Телятник [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://eprints.kname.edu.ua/38868/1/79-80.pdf>

7. Резолюція Всеукраїнського семінару з питань поводження з побутовими відходами «Поширення кращих європейських практик міжмуніципального співробітництва у сфері поводження з побутовими відходами в Україні» 20 – 21 листопада 2014 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.minregion.gov.ua>.

Науковий керівник,
д.е.н., проф.

Г. М. Шумська